

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: **ביד הלשון**

פרשת שלח

בס"ד | גיליון מס' 384

מה גילה האב לבנו באמצעות עינו במכתב מרטיט?

יוציאו דיבת הארץ (י"ג, ל"ב)

להתרחק ממנו. ה'חפץ חיים' הכין עבורנו את כל פרטי ההלכות, וכל הנדרש מאיתנו הוא להיצמד להנחיות המפורטות, לעשות שימוש בפה רק לפי ההוראות!

איש לא היה מעלה על הדעת להפעיל מיקסר שלא על פי הוראות היצרן, או ללחוץ על דוושת הרכב בניגוד להנחיות היבואן. פשוט - כי הוא מבין שאלו מכונות עוצמתיות, שאם לא מפעילים אותן נכון - במקום עיסה טובה יתקבל בצק לא ברור, ובמקום רכב שמגיע ליעדו תתרחש תאונה קטלנית חלילה. כך הדבר, והרבה יותר ביחס לפה שלנו:

אחים יקרים, הבה נפעיל אותו רק לפי הוראות היצרן. נברח ונימלט מכל דיבור של לשון הרע או רכילות, ניבול פה או פגיעה באדם, ונמנף את פינו לכלי רב עוצמה של קרבת אלוקים, של שפע רוחני, של חיבור לבורא. וכאשר הפה שלנו יהיה זך וטהור - אין ספק שכל התפילות הבוקעות ממנו יתקבלו ברחמים וברצון, ונזכה לישועות נכספות ולגאולה השלימה בקרוב בימינו אמן!

אחד הדברים הפלאיים שהעם היהודי חווה מאז ערש הולדתו, הוא המסכת הארוכה של הרדיפות והצרות שהן מנת חלקנו, סאת הייסורים ואורך הגלויות שכולנו סובלים מהם. אמת ויציב כי אנו בני העם הנבחר, שלמרות כל הרדיפות והצרות מתמודד ושוורד, אבל דבר פלא הוא כמה אנו נרדפים ועד היכן מגיעה סאת הצרות העוברת על כולנו. כמעט 2,000 שנה אנו נתונים בגלות, שהיא רק אחת מתוך ארבע הגלויות שעברנו. מסכת התלאות שלנו היא בלתי נגמרת!

זה נכון ברמת הכלל - בעם ישראל כולו, וזה נכון לא פחות ברמת הפרט - כאשר כולנו יודעים שלמרבית הצער אין יום שאין קללתו קשה מקודמו. יהודים מתמודדים עם צרות קשות, בעיות עם הילדים, קשיים חינוכיים, מחלות קשות ועד דוחק בפרנסה. כולם שואלים את עצמם מה המפתח שיכול לגאול אותנו, בשל מי ובשל מה הצרות הללו באות עלינו, ומהי הסיבה לכך שאנו כה נרדפים וסובלים כל העת?!

בדברי ראשונים כמלאכים על פרשת השבוע הנוכחית, נחשפת תשובה מטלטלת:

כל אדם שנולד מקבל עם לידתו מתנה יקרת ערך, ושמה - הפה. לפה יש כח עצום ואדיר, לבנות או להרוס, לכונן או להשחית, להועיל או להזיק, הפה הוא אמצעי הקשר המרכזי שלנו עם בורא עולם, הוא חלק בלתי נפרד מהחיבור האיתן עמו. באמצעות הפה אנו לומדים תורה, מתפללים לה, מרבים דיבורים טובים. לפה יש תפקיד מכריע בהידוק היחסים בינינו לבין הקדוש ברוך הוא, עד שקשה לתאר איך נוכל לקיימו בלי הפה.

ובאותו פה ממש יש כוחות מזיקים וארסיים, נוראיים להחריד. כאשר יהודי אינו שומר את פיו ולשונו כראוי, כאשר הוא אינו משתמש בפה למטרות טובות בלבד - כופר הוא בטובה העצומה שה' נתן לו בהעניקו לו את כח הדיבור והפה, בכך לוקח הוא כלי רב עוצמה של חיבור לה', והופך אותו לשאלטר שמנתק את החיבור של עם רצון ה', רחמנא ליצלן.

כי לפה שלנו יש עוצמות רוחניות כבירות, כוחות בלתי נתפסים. אפשר להשתמש בהם כדי להתקרב לבורא עולם ולהתרפק עליו, להתחבר אליו ולדבר אתו, ואפשר חלילה וחס לקחת את הכח העצום הזה ולהרוס באמצעותו את כל השפע הרוחני המורעף עלינו!

מכאן ואילך - זה תלוי רק בנו, 'מוות וחיים ביד הלשון' - בכל המובנים, הן ברוחניות והן בגשמיות, הן בחיי עולם והן בחיי שעה, הן ביחס לפרט והן ביחס לכלל. כח הפה והלשון והדיבורים היוצאים מהם - משפיעים באופן מכריע על השפע העולמי, על הגלות, על הצרות, וגם על קירוב הגאולה - בקרוב ממש, במהרה בימינו אמן!

ה'חפץ חיים' זצ"ל מצטט מדברי חז"ל, שבימי גלות מצרים, כשמשא רבינו התערב בקטטה שבין יהודי לרעהו, אמר האיש שהיכה 'אכן נודע הדבר', וביארו חז"ל שנודעה סיבת הגלות - בשל העובדה שיהודים מדברים סרה זה בזה. גם בפרשת השבוע שלנו, נגזרו על עם ישראל 38 שנות גלות במדבר, רק כי דיברו סרה בארץ ישראל, רק כי הוציאו את דיבתה רעה - כפי שמפרשים הרמב"ן ועוד.

אחים יקרים, אם אנו רוצים לעצור את הצרות, לצאת מכל הגלויות ולקרב את הגאולה השלימה, בפינו הדבר. הבה נחדד את ההבנה שהפה הוא מתנה אלוקית יקרת ערך, שצריך להשתמש בה רק לפי ההוראות, שבעזרתה יש להתקרב לבורא עולם ולא חלילה

מכתב מרטיט שמשנה חיים!

דמות מופת של יהודי תלמיד חכם ומזוכך בייסורים היה הגאון רבי יעקב רבינוביץ' זצ"ל. עשרים שנות חייו האחרונות עברו עליו מתוך חולי ושיתוק נוראיים, עד שאיבד אפילו את כח הדיבור. התנועות היחידות שיכול היה לעשות בכוחות עצמו, היו להזיז את העיניים אילך ואילך, ובאמצעותן תקשר עם הסביבה.

בזכות גודל עמלו בתורה, הצליחו להשיג עבורו מכשיר מיוחד, מסך מחשב עליו מוצגות אותיות, כאשר הוא יכול להניע את עיניו לעבר אות - וזו נכתבת על גבי המסך, כך עוד אות ועוד אות. למותר לציין כי מדובר במאמץ עילאי, אולם חביבות התורה ורצונו הבער לכתוב את חידושי תורתו ולתקשר עם סביבתו - נתנו לו את הכח להתמודד.

כשבנו הגיע לגיל 20 שנה, ביקש רבי יעקב לברך אותו. במכתב נרגש ומרטיט שהובא במלואו ב'קובץ גליונות', כתב האב המזוכך בייסורים באמצעות עיניו, כדברים האלה:

'דע את חובותיך, לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורת ה' באהבה ובהידור... כי הם חיינו ואורך ימינו, ובתורת ה' נהגה יומם ולילה... תהיה בעזרת ה' לגאון גדול בתורה, ותזכה לומר שיעורים מצוינים, ותאיר את העולם...' - עד כאן ציטוטים חלקיים מחלקו הראשון של המכתב, בו מובאות עוד הדרכות שונות בדבר מצוות התורה וברכות לרוב.

אולם, חלקו השני של המכתב מוקדש לנושא אחד ויחיד בלבד, הוא ואין בלתו. שוב - נחוץ להזכיר טרם קריאת הפרק הבא, שמדובר באדם מיוסר השוכב במיטתו ללא נייע, וכתיבת כל אות דורשת ממנו מאמצים אדירים. ובכל זאת הוא מקדיש מסירות נפש של ממש כדי לכתוב לבנו את הדברים הבאים:

'כמו כן תיזהר מאד מלשון הרע! - שהרי פסק הרמב"ם בהלכות תשובה שבעלי לשון הרע מאבדים את חלקם לעולם הבא, כלומר שמאבד הכל חס וחלילה בשביל שטות שאין בה תועלת! - מחריד! - לאבד את כל העולם הבא בשביל להיות בעל לשון הרע, וכאן הוא מוסיף עדות אישית מרטיטה ממש:

הזדמנות שאסור להחמיץ!

כפי שכבר פורסם, הכרך החדש - כרך ד' בסידרת 'פניני פרשת השבוע' נמצא בחנויות. כקודמיו, גם כרך זה מלא וגדוש מזן אל זן בגליונות 'פניני פרשת השבוע', ערוכים וסדורים לפי סדר פרשיות התורה והמועדים, מעוטרים במפתחות מסודרים ונוחים.

הכרכים הקודמים הפכו לרבי מכר. הספר אוצר בתוכו את הגליונות בעיצוב מרהיב עיניים, ומעניק תוכן עשיר ומרתק המוגש באופן משוכנע לב, בהתאמה לכל פרשה ומועד, לכל ערך ונושא. זה הזמן להביא ברכה אל בתיכם ולהאיר את השבתות ומועדי השנה שלכם, באורו של 'פניני פרשת השבוע'!

ניתן לרכוש את הספר בכל חנויות הספרים, אולם חשוב לשים לב למבצע מיוחד המתקיים רק עכשיו - ימי 'שבוע הספר' ברשת 'פה נוף': כל ארבעת הכרכים יימכרו במחיר מבצע מיוחד בסך 150 ש"ח, בתקופה זו בלבד!

זו הזדמנות שאסור להחמיץ, לרכוש את ארבעת הכרכים במחיר מבצע ייחודי! נצל הזדמנות זו והאירו את בתיכם באוצר הנפלא: 'פניני פרשת השבוע'!

מצוה לפרסם! טגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד וזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקה"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת זקני

הגה"צ רבי שמואל צבי זצ"ל בן הר"ר בנימין זצ"ל
קובלסקי

נלב"ע כ"ג בסיון תשנ"ג

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אריאל)
ת.נ.צ.ב.ה.

'אני ב"ה לא דיברתי לשון הרע כל ימי חיי, ונזהרתי מזה כמו מאש! התרחקתי כבר מילדותי מחברים תוססים שהם עלולים לדבר לשון הרע, ולא ישתבש על ספסל בבית המדרש ובבית הכנסת, עד שעיינתי היטב שאין בהם חשש לשון הרע, וכן עיינתי במשוחות, באוטובוסים ובכל מקום, שלא אשב בחשש לשון הרע. לא נסעתי בטרמפ משמחות, וכמעט לא דיברתי בטלפון... הכל מחשש לשון הרע!'

מדהים! איזו מסירות נטל אדם על עצמו כדי להיזהר מלשון הרע, כמה התאמץ והקריב מסדר התנהגות רגיל ושיגרתו כדי לזכות לשמור את פיו ולשוננו כראוי! ואחר כך מוסיף הרב רבינוביץ' וכותב לבנו במה זכה בזכות זאת, הסכיתו ושמועו:

'וכל מה שזכיתי אני תולה בזכות זה, שספריי התקבלו בעולם התורה באופן פלאי, וזכיתי לכתוב בעזרת ה' למעלה מעשרים וחמישה כרכים, מעל עשרים וששה אלף עמודי חידושים, כל זה ועוד - בזכות שלא דיברתי לשון הרע!'

עד כאן לשון המכתב, המדבר בעד עצמו. יהודי שהזדכך בייסורים קשים ומרים, וזכה לחבר 25 כרכי חידושי תורה מופלאים מתוך מסירות נפש לשקידה על התורה, מעורר את לב בנו לשים עין ולב על דבר אחד: על הפה. לשמור פה ולשון, להיות מוכן להקריב הכל כדי לשמור עליהם בטוהרתם ובשיא יפעתם, כי זה כל האדם!

אחים יקרים, הבה ניקח לקח מהמכתב המפעים הזה, הבה נשגן את תוכנו שוב ושוב. דיבור לשון הרע הוא סם המוות ממש, אפשר בדיבורים לא ראויים להפסיד את העולם הבא כולו! מנגד, שמירה על הפה והלשון היא המתכונן והדרך לחיים רוחניים נעליים, לחיבור איתן והדוק עם אבא שבשמים, לשפע רוחני וגשמי המורעף ממעל באהבה.

כל מה שכדאי כל כך לעשות - הוא לחשוב לפני שמדברים, ללמוד את ההלכות ולדעת מה מותר לומר ומה אסור, אם וכיצד יש לדבר ומתי יש לשתוק וגם לסתום את האזניים. ככל שנסמור על פינו ולשוננו כראוי - כך נזכה לשפע רוחני נשגב ולאוצרות הוד מבורא עולם!

השיבה לתורה בזכות השתיקה!

הסיפור הבא מתחיל הכי טוב שאפשר, באברך בן תורה שזכה להילקח כחתן יכהן פאר בביתו של נגיד בעל בעמיו, אשר תמך בו והעניק לו את היכולת לשקוד על התורה באהבה. האברך המתמיד זכה לשבת באוהלה של תורה ללא דאגות פרנסה, עלה ונתעלה במעלות התורה. תוכניות רבות היו לו להשלים את חוק לימודיו בש"ס ובשולחן ערוך, ובמשך שמונה שנים מימש אותן צעד אחר צעד, כשנתרו לו עוד לא מעט שנים להשלים את התוכניות כולן...

אלא שאז התנפץ החלום בסערה של ממש, והאברך חש שהעולם חרב עליו: לילה אחד, גשום וסוער, נקרא לשיחה אל חותנו. הוא הבין כי דברים בגו, אולם לא שיער מה עומד לקרות. כשנכנס אל השיחה הבחין כי חמיו מכחך בגרונו באי נעימות, מסמיק ומחוויר בלי הרף, ולבסוף 'יורה' את הפצצה:

'נסקיי נקלעו לקשיים, למעשה אני מרושש מכל נכסיי. ידעתי כי חפץ אתה לשבת על התורה, וכי יש לך תוכניות מרחיקות לכת להגיע לבקיאיות מדהימה בכל מכמני התורה. עד עתה יכולתי לסייע לך, אולם עכשיו - אני בעצמי זקוק לעזרה כלכלית...'

האברך יצא מחמיו, לא לפני שהודה לו כמובן על עזרתו רבות בשנים, ובירך ואיחל לו כי בקרוב ישוב למעמדו. אולם כששב הביתה בברכיים כושלות - הבין כי מה שהיה כבר לא יהיה. בביתו משפחה שכבר לא קטנה, הכל זקוקים לפרנסה. הוא אינו יכול להמשיך לשקוד על דלתות התורה, הוא מחוייב לפרנסת משפחתו!

כששמו הטוב הולך לפניו, ומתוך אי נעימות ובושה, הציע עצמו לשמש כמלמד בתלמוד תורה סמוך. עד מהרה הניח אחד ממנהלי המוסד את ידו על האברך המיוחד, וגייס אותו למשרת קבע של מלמד בכיתה גבוהה. אף שהמלמד החדש לא הורגל בעבודה וכשהוא חף מנסיון קודם - החל במלאכת הקודש, החליט להצליח במלאכתו ולהתמסר אליה מאוד. הוא חש זכות שה' זימן לו אפשרות להמשיך לעסוק בתורה - אם כי באופן אחר.

גם עכשיו - כמלמד, שמו הטוב הוסיף ללכת לפניו, והכל דיברו עליו בהערכה גלויה. ידעו שהוא מכין את השיעורים היטב, שהוא מטפל בבעיות משמעות בימי מקרבת, שהוא נוהג בכפפות של משי בתלמידיו ובד בבד הוא כמלאך של רחמים העומד עליהם. אולם כל מסירותו והצלחתו - לא עמדו לו ביום פקודה - - -

היה זה כעבור שבע שנים, כשהוא כבר מלמד ששמו נישא בהערכה. באחד הימים נאלץ להיעדר מעבודתו, ובאותו יום - לימד במקומו ממלא מקום. כמה ימים אחר כך, נקרא לחדר המנהל - לראשונה בחייו - לשיחת נזיפה חריגה...

המנהל הסביר כי אחד מהורי תלמידיו התקשר, ודרש להשעותו מתפקידו מיידית - בשל התנהגותו כלפי בנו. המנהל התנצל כי הוא ביקש לעבור על העניין בהתנצלות, אלא שהאב הוא אחד מהתורמים הגדולים של המוסד, ו'עשיר יענה עזות'. הוא דורש בתוקף לפטר את המלמד שנהג שלא כשורה, ואינו מוכן להתפשר עכל כך בשום פנים ואופן!

'קשה לי לוותר על מלמד מסור ומוכשר כמותך - התנצל המנהל בשפל קול, 'אולם תרומות נכבדות למוסדותינו ניצבות מנגד. ניסינו להרגיע את האב הנזעם ואנו סבורים שהוא לא נוהג נכון, אך אין לנו ברירה. לפיכך, הבה ננסה לסגור את פיטוריו באופן מכובד, נעניק לך פיצויים נדיבים וניפרד כידידים עד כמה שאפשר. בטוחני ששמך הטוב יסייע לך להתקבל במוסד אחר ושם תעשה חיל!'

המלמד יצא מהחדר בתחושה כי עולמו חרב עליו, זו הפעם השנייה בחייו. הוא היה אחוז הלם ונבוך עד אימה, וניסה לשחזר באיזו תקרית מדובר, ומתי נהג באופן לא ראוי כלפי אחד מתלמידיו - בנו של העשיר הדורש את רעתו. כשביירר את העניין גילה כי התקרית התרחשה ביום בו נעדר מעבודתו, כלומר - ההתנהגות הקלוקלת היא כלל לא שלו!

ברגע הראשון חש הקלה של ממש. ראשית - כי לא פגע בילד, ושנית - כי נמצאה הדרך להשיב את חייו למסלולם התקין. כל מה שנדרש ממנו הוא לבקש מהמנהל לשאול את התלמיד מי הוא המלמד שפגע בו, ואז יבין המנהל כי מדובר בטעות עצובה. ממלא המקום הוא שפגע, כלל לא הוא!

מיד לאחר מכן, התחוללה מלחמה בלב. הרי אין ספק שהוא צודק, הוא כלל לא חטא או פשע ולמה שישלם את המחיר. מצד שני, הרי העמדת האמת על תילה דורשת ממנו לכל הפחות לומר שזה לא הוא, ואולי זה מותר - אבל בהכרח הדבר יגרום לדבר סרה ביהודי אחר!

נקל לשער כי ההתחבטות לא היתה קלה, כל הלילה התהפך המלמד על משכבו. אולם בבוקרו של יום, האיר השחר ועמו האיר הבזק בלב: לא, הוא לא יוביל לדיבור רע על יהודי אחר, יהא המחיר אשר יהא. הוא לא יעמיד את המנהל על טעותו, הוא לא יאפשר שבטעו ידברו לשון הרע על רעהו, ויהי מה!

הוא נוסע לתלמוד התורה כמדי יום, הפעם - כדי לקחת את חפציו האישיים. הוא עובר בחדר המנהל ונפרד ממנו לשלום, כשהמנהל שב ומתנצל שהיחסים ביניהם נקטעים באיבם, ומבטיח להמליץ עליו בעתיד. כשבלו נקרע בין דאגת הפרנסה לבין המבוכה העצומה הוא שם פעמיו לביתו ומבקש לנוח מעט, אלא שצמצול טלפון טורדני אינו מניח לו. המצלצל האלמוני מחייג אליו שוב ושוב, וכשהוא מבין שלא יוכל לנוח עד שיענה לשיחה, הוא עונה בחוסר חשק.

קול בעל מבטא אמריקאי כבד נשמע מעבר לקו. המתקשר הציג את עצמו כעסקן אמריקאי, וסיפר שהוא ידיד משכבר הימים של חמיו. הוא מתקשר בשל העובדה כי יהודי עשיר אמריקאי הפריש מכספו סכום של מיליון דולר! - והוא רוצה 'לרכוש' בכסף זה אברך שילמד תורה לזכותו בעיסקת 'יששכר וזבולון', כשהוא מבטיח לתמוך בו בסכום עתק: \$8,000 מדי חודש, במשך יותר מעשור, כי הקופה ובה מיליון הדולר מוכנה ומזומנת!

'בים וטובים היו ששים על עיסקה שכזו', סיפר העסקן, 'אך אני נזכרתי דווקא בחמיך, והתקשרתי לשאול אותו אם יש לו מועמד מתאים. כמסיח לפי תומו הוא סיפר לי שחתנו הוא אברך יקר שישב באוהלה של תורה שנים רבות על חשבוננו, אולם משלא הצליח להחזיק אותו בכספו - נאלץ החתן להפוך למלמד, וקשה להאמין שיסכים לעזוב את משרתו...'

האברך נשם נשימה עמוקה, מתקשה להאמין למה שאוזניו שומעות. 'בכל זאת', המשיך העסקן, 'ביקשתי מחמיך את הטלפון שלך, ואני פונה אליך. האם תרצה לחזור לשבת וללמוד כשפרנסתך מובטחת? - - -

המלמד חשב שהוא הוזה. הוא התקשה לענות, המילים נעתקו מפיו. לא יאומן כי יסופר איזה נס, הקדוש ברוך הוא משיב אותו להיכלה של תורה על חשבון אדם זה, באופן קבוע ומבוסס לעשור קדימה, בצורה כה פלאית! כשהתאושש, תירץ שממילא יצא לחופשה קצרה מעבודתו כמלמד וחמיו אפילו לא יודע על כך... והוא יושב לחזור ללימוד תורה של קבע, כשאיפתו משכבר הימים!

עוד באותו יום נסגרה העיסקה כדת וכדין, נאמנו של העשיר האמריקאי קיבל את מספר חשבון הבנק של האברך הגיבור שנצד את לשונו בגבורה עילאית. הוא שב לאוהלה של תורה בשמחה ובחשק, כשפרנסתו מובטחת מדי חודש בחודשו בסכום כפול ומשולש ממה שהרוויח עד אז!

הסיפור המופלא שהובא בגיליון 'מרבית שלום' מפי הרה"ג רבי פנחס זרביב שליט"א, מחדד וקורא: אחים יקרים, מלשמור פה ולשון לא מפסידים, אף פעם! לפעמים נראה שזה בדיוק הזמן להתסס נגד פלוני או לדבר נגד אלמוני, להעמיד אמת על תילה ולדייק ברכילות המסופרת בשווקים וברחובות, אולם הלא דיבור סרה ביהודים הוא סם המוות מסוכן, ומנגד - מידה טובה מרובה שבעתיים, שמירת הפה והלשון משפיעה טוב וחסד!

אחים יקרים, הבה לא נוותר על הזכות הכבירה שהיא גם חובה גמורה לשמור על הפה והלשון, לברוח מכל שמיעת או דיבור לשון הרע חלילה. הבה נלמד את ההלכות, הבה נשתמש בפה רק למטרות לשמן הוא נועד - להדק את הקשר עם ה'. וככל שפינו ולשוננו ידברו טוב על יהודים - כך נזכה להשפיע טוב וחסד עלינו ועל כל בית ישראל!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס